

Oproep Koplopergemeenten Cliëntondersteuning

Achtergrond- en aanmeldingsinformatie – september 2019

In het Koploperproject bevorderen de VNG, Ieder(in) en de Koepel Adviesraden Sociaal Domein de ontwikkeling van goede cliëntondersteuning bij gemeenten. Het Koploperproject is onderdeel van de lerende aanpak cliëntondersteuning die het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) samen met de veldpartijen uitvoert.

Vier opgaven voor cliëntondersteuning

Op 12 juli 2018 heeft de minister van VWS een brief over de doorontwikkeling van de functie onafhankelijke cliëntondersteuning aan de Tweede Kamer gezonden. In deze brief worden vier opgaven genoemd:

1. Meer inzicht in de behoefte aan en aanbod van (onafhankelijke) cliëntondersteuning
2. Meer bekendheid bij burgers en verwijzers aangaande het recht op onafhankelijke cliëntondersteuning;
3. De functie cliëntondersteuning beter vindbaar maken, door de functie om en bij 'de toegang' te organiseren;
4. Meer kwaliteit en deskundigheid van geboden cliëntondersteuning, in het bijzonder ten aanzien van specifieke groepen.

Het ministerie van VWS maakt het koplopertraject financieel mogelijk en ondersteunt de koplopergemeenten financieel bij de doorontwikkeling van de functie. De afgelopen twee jaar hebben de eerste lichten koplopers hun regio geïnspireerd via bijeenkomsten en praktijkvoorbeelden. In oktober 2019 wordt hier een gevolg aan gegeven. Een nieuwe groep gemeenten wordt geselecteerd om werk te maken van het aanbod van cliëntondersteuning in hun gemeente. Deze koplopers nemen een ambassadeursfunctie op zich door gedurende twee jaar in de eigen regio aandacht te besteden aan cliëntondersteuning. Daarnaast gaan koplopers aan de slag om het eigen beleid en praktijk op dit thema verder te ontwikkelen, te vernieuwen en te verbeteren.

De VNG, Ieder(in) en de Koepel Adviesraden Sociaal Domein zullen via diverse kanalen aan hun leden/achterban vragen om potentiële koplopers voor te dragen. De drie organisaties zullen de voordrachten beoordelen en een selectie maken. Movisie ondersteunt dit traject.

Wat betekent het om koploper zijn?

Koplopers gaan aan de slag om lokaal (met hun partners) de functie cliëntondersteuning te versterken. Koplopers kiezen zelf de gewenste ontwikkelrichting, thema's en eventueel de doelgroepen die zij beter willen gaan bedienen. Ze ontplooiën activiteiten om in hun regio het belang van de functie uit te dragen en de geleerde lessen te delen, de zogenaamde ambassadeursfunctie. Verder gaan ze lokaal of samen met regiogemeenten aan de slag met een vorm van doorontwikkeling van cliëntondersteuning. Gedurende het koploperschap worden goede voorbeelden geïdentificeerd, beschreven en verspreid. In elke regio gaat een projectgroep aan de slag met de geformuleerde ambities.

Op woensdagmiddag 13 november is een kick-off bijeenkomst voor de koplopers (de wethouder, de contactambtenaar en max 2 gasten per gemeente) waarin wordt uitgewisseld over hoe een ieder aan de slag gaat.

Om de resultaten te volgen en te verspreiden en om de koplopergemeenten te ondersteunen bij de invulling van hun ambassadeursfunctie, wordt het Koploperstraject door Movisie begeleidt. Naast het volgen van de lokale ontwikkeling worden de volgende landelijke activiteiten uitgevoerd.

- Drie keer per jaar komen alle projectleiders (desgewenst met hun projectgroepleden) van koplopergemeenten bij elkaar om uit te wisselen en te reflecteren op (landelijke) ontwikkelingen en onderzoeksresultaten.
- In vier of vijf thematische leerkringen per jaar, zullen gemeenten ervaringen delen. Ze geven zo invulling aan of diepen knelpunten uit op basis van de overkoepelende thematiek.
- Voor alle koplopers en belangstellenden wordt jaarlijks een landelijk congres georganiseerd
- Ten slotte worden de activiteiten, ambassadeursfunctie en resultaten van koplopergemeenten gedurende twee jaar door Movisie gemonitord. Dit betekent dat er op regelmatige basis contact plaatsvindt tussen de projectleider/beleidsadviseur van de gemeente en Movisie-adviseurs.

Beoordelingscriteria

Er is geen ideaalmodel voor cliëntondersteuning. Het is juist aan gemeenten en hun lokale en regionale partners om een vorm te vinden die van onafhankelijke cliëntondersteuning een succes maakt. Die vormen kunnen verschillen. Er zijn dan ook geen harde inhoudelijke criteria waar een koploper cliëntondersteuning aan moet voldoen. Wel vinden de VNG, de Koepel ASD en Ieder(In) dat een gemeente die vooroploopt in ontwikkeling van cliëntondersteuning in ieder geval voldoet aan de volgende kenmerken:

1. De gemeente heeft een duidelijke visie op het nut en de positie van cliëntondersteuning
Staat cliëntondersteuning hoog op de agenda in de gemeente of regio? In de gemeenteraad, in overleg met cliënten en/of in de adviesraad? Is de wethouder een warm pleitbezorger? Met andere woorden: leeft het onderwerp?
2. Bewoners- en cliëntorganisaties zijn betrokken bij de uitvoering en/of het beleid van cliëntondersteuning
Veel kennis over hoe cliëntondersteuning zou moeten functioneren zit bij de mensen die het geven (zowel vrijwilligers als professionals) en bij hen die er gebruik van maken (burgers, cliënten, familieleden). Benut de gemeente deze kennis? Is het ontwikkelingsproces een gezamenlijk operatie van gemeente, burgers/cliënten, professionals en vrijwilligers? Om gezamenlijk te borgen stellen wij het betrekken van inwoner- of cliëntenorganisatie(s) als voorwaarde. Wij vragen dan ook met nadruk de contactgegevens van de betrokken inwoner- of cliëntenorganisatie bij de aanmelding toe te voegen.
3. De gemeente heeft een innovatieve aanpak en dragen bij aan het leerproces
Voorwaarde voor deelname aan het koplopertraject is dat de koplopergemeenten meewerken aan evaluatie van de activiteiten en meewerken aan het actief verspreiden van goede voorbeelden en leerervaringen. In het bijzonder op het gebied van:
  - Omgaan met verscheidenheid aan doelgroepen;
  - Is cliëntondersteuning integraal / levensbreed;
  - Synergie tussen professionals en vrijwillige cliëntondersteuning;
  - Organisatie en borging van onafhankelijkheid;
  - Het bevorderen van bekendheid en gebruik;
  - Meten / gebruiken van gebruikersoordelen.
4. De gemeente heeft ambitie om de functie cliëntondersteuning verder te ontwikkelen
Bij de aanmelding beschrijft de gemeente de gewenste ontwikkelrichting.
5. De gemeente heeft aandacht voor specifieke doelgroepen en/of thema's
Het is een pré als de gemeente de huidige aanpak of ambitie aandacht heeft voor specifieke doelgroepen, domeinen en/of ontwikkelthema's bij cliëntondersteuning.

Koplopergemeenten als ambassadeurs

Koplopergemeenten vervullen een ambassadeursfunctie in de regio. In de voordracht van nieuwe koplopergemeenten zien wij graag dat is opgenomen hoe invulling wordt gegeven aan die ambassadeursfunctie. Tevens zien wij graag terug op welke regio nieuwe koplopers zich richten als ambassadeur.

Beoordelingsproces

Als de voordrachten voor koplopergemeenten binnen zijn en de inzendtermijn is gesloten, beoordelen vertegenwoordigers van VNG, Ieder(in) en Koepel ASD welke gemeenten het beste voldoen aan de gestelde criteria. Voordracht en toetsing verloopt als volgt:

1. Alle drie de organisaties werven mogelijke kandidaten onder hun achterban.
2. De beoordeling wordt gedaan door vertegenwoordigers van de drie organisaties.
3. Koplopers moeten voldoen aan minstens drie van de vijf criteria. Het is een voorwaarde dat inwoner- of cliëntenorganisaties (bijvoorbeeld de Adviesraad Sociaal Domein) zijn betrokken bij de voordracht van koplopergemeenten.

Hoe kunt u kandidaten aanmelden?

U kunt een kandidaat koplopergemeente voordragen door een mail te zenden van maximaal twee A4 waarin u aan de hand van de bovenstaande vijf beoordelingscriteria uw voordracht toelicht. U kunt de voordracht mailen aan Susan de Vries (Movisie), via s.devries@movisie.nl.

Meer informatie

Nadere informatie kunt u krijgen bij Ronald Bellekom van de VNG (Ronald.Bellekom@VNG.nl), Natacha Lijding van Ieder(in) (L.Lijding@iederin.nl), Petra van der Horst van de Koepel Adviesraden Sociaal Domein (pvanderhorst@koepeladviesradensociaaldomein.nl) of Susan de Vries van Movisie (s.devries@movisie.nl)

**De inzendtermijn voor koplopers sluit op 7 oktober 2019. Wij zien uw
aanmelding met plezier tegemoet!**